

overheidsvoorlichting en nieuwsmedia

(Het zesde Vlaams Congres van Communicatiewetenschap)

Guido FAUCONNIER

In de eerste helft van de zestiger jaren was de wetenschappelijke studie van de overheidsvoorlichting zeer in trek in de communicatiewetenschap, althans in ons land.

Het bij onze noorderburen minder gekende, maar ten onzent zeer geprezen werk van de Nederlandse voorlichtingsdeskundige, dr. G.A.M. VOGELAAR⁽¹⁾, de oprichter van het Belgisch Instituut voor Voorlichting en Documentatie en de toenemende belangstelling van onze nationale, regionale en zelfs lokale (politieke) gezagsdragers voor public relations technieken hadden blijkbaar een ideale voedingsbodem gevormd voor deze belangstelling. Dit resulteerde o.m. in een aantal publikaties, verschenen aan de U.L.B. en de K.U.L., waaronder vooral het verzamelwerk «Democratie en Vrije Voorlichting»⁽²⁾ en de inventariërende studie van J. LHOEST⁽³⁾ opvielen. Na 1965 verscheen er in onze contreien nog zeer weinig over dit onderwerp en zelfs de publikatie van het beruchte «Rapport Biesheuvel» (Nederland), dat vaak als een handleiding wordt beschouwd voor de overheidsvoorlichting in een democratisch bestel, liet bij ons opvallend weinig sporen na in de studie en Research. Op zichzelf was het dus geen onaardig idee van de Sectie Pers en Communicatiewetenschappen van de V.U.B. het onderwerp opnieuw in de actualiteit te plaatsen door het als centraal thema te weerhouden voor het Zesde Vlaams Congres voor Communicatiewetenschap (Brussel, 12 maart 1975).

Na de gebruikelijke inleiding door de

Sectievoorzitter (Prof. G. VAN PARIJS), bracht Dr. J. VAN PUTTEN, rapporteur van de Commissie Biesheuvel, een goed gestoffeerde tekst over het werk en het resultaat van deze Commissie. Eerst omschreef hij het principe van de openbaarmaking van het bestuur, alsmede de aan het principe gehechte beperkingen. Het rapport Biesheuvel steunt in elk geval op het beginsel «de burger heeft recht op informatie» en de uitzonderingen voorzien op de verplichting van de overheid om aan dit fundamentele recht tegemoet te komen, veranderen in se niets aan het beginsel. Na de weerstanden te hebben geschetst die een wettelijk geregelde openbaarheid in Nederland in de weg staan, besloot hij met een pleidooi voor de openbaarheid (openbaarmaking, verklaring en toelichting) «als een wettelijk verankerde toestand».

Prof. A. BREYNE, w.n. directeur-generaal van INBEL, kwam als tweede spreker aan bod. Hij gaf een analyse van de structuur van de overheidsvoorlichting in België en legde daarbij vooral de nadruk op de rol van het Belgisch Instituut voor Voorlichting en Documentatie. De mogelijkheden van dit instituut, aldus spreker, worden nog steeds onderschat; deze instelling moet meer kansen krijgen om haar rol van centraal adviserend voorlichtingsorgaan te kunnen vervullen.

J.F. REVEL, bekend Frans essayist en editorialist van l'Express, schetste in vogelvucht de situatie van de persvrijheid in de wereld. Het beeld wordt elk jaar somberder, beklemtoonde hij en het blijkt dat, ongeacht de ideologie, enkel als

goede informatie beschouwd wordt de informatie die eigen politieke stellingen bevestigt. Japan, Venezuela en West-Europa noemde hij lichtpunten, terwijl in Portugal de Beweging der Strijdkrachten de persvrijheid (eigenaardig genoeg, aldus Revel) nog heeft beperkt.

Tijdens de namiddagzitting bracht A. CONTE, Oud-President Directeur-Generaal van de O.R.T.F. en gewezen Frans minister nog een vrij emotioneel verhaal over de rol van de TV-informatie tegenover mens en maatschappij, waarna de heer M. BAUWENS (stageleider V.U.B. en adjunct Secretaris-Generaal van Le Soir) uit eigen ervaringen putte om de relatie tussen de geschreven pers en de overheidsvoorlichting in België te beschrijven.

Tenslotte nog dit. Wij achten ons wel zeer slecht geplaatst om dit congres te evalueren. Wel hebben wij voor de derde opeenvolgende keer vastgesteld (4e congres te Gent, 5e te Leuven en 6e te Brussel) dat zowel de mensen uit de beroepspraktijk, de academici als de studenten heel wat kritische geluiden lieten horen, ofwel rond de gekozen thematiek, ofwel rond het wetenschappelijk peil van deze congressen voor communicatiewetenschap. Het wordt nu wel hoog tijd dat de professoren en assistenten van de drie communicatiewetenschappelijke centra ernstig overleg plegen, de functies en het opzet van hun congres herdefiniëren en op een beleidsmatig verantwoorde manier de te volgen weg uitstippelen.

(1) Dr. G.A.M. VOGELAAR, *Systematiek en Spelregels van de Overheidsvoorlichting*, 's-Gravenhage, 1955.

(2) A. BREYNE, T. LUYKX e.a., *Democratie en Vrije Voorlichting*, Mechelen, z.d.

(3) J. LHOEST, *Information et propagande officielles en Belgique*, Brussel, 1965.